

L'objectiu tortosí de ser Patrimoni de la Humanitat (i 2)

Daniel Arasa

És inqüestionable que la ciutat de Tortosa té un important patrimoni monumental, amb construccions notables com la Catedral, els castells, els Reials Col·legis o el Palau Episcopal. Globalment, a més, el nucli antic constitueix un conjunt històric-artístic significatiu, encara que la majoria dels edificis no siguin en si mateixos monumentals. Fora del nucli més antic hi ha altres edificis molt remarcables, com el mercat, l'antic escorxador, ara museu o cases modernistes. També, els ponts sobre el riu. En suma, un patrimoni valuós que pot convertir-se en una gran eina per al desenvolupament futur.

Jordi Jordan, cap de l'oposició municipal, ha publicat un article replantejant la proposta de demanar que el nucli antic de Tortosa sigui declarat Patrimoni de la Humanitat, en línia amb allò proposat fa uns anys. És, probablement, una iniciativa més voluntarista que realista, però aquí està i es pot agafar com una excel·lent oportunitat per actuar a fons. Per exemple, servir de crida i de fita a tots els grups que es presenten a les eleccions municipals de maig perquè incloguin en els seus

programes electorals els canvis i millores "concrets" a realitzar als barris antics, a les muralles i els seus entorns, amb l'objectiu que, a la finalització del mandat de quatre anys, s'estigui en condicions de presentar la petició a la UNESCO. Si no s'aconsegueix aquesta denominació, com a mínim tota la zona antiga haurà fet un gran salt de qualitat. Pot fer goig.

En aquesta via, val la pena analitzar, en primer lloc, si al llarg de les darreres dècades s'ha actuat en aquest camp com calia. Cal reconèixer i aplaudir el Govern municipal de Meritxell Roigé, i, abans, de Ferran Bel, per la realització de millores importants. En són prova l'entorn de la Catedral, la Cota 0, el passeig de Ronda de la Suda (o de les tres Cultures) i les escultures d'Ignasi Blanch. En l'actualitat hi ha algunes realitzacions en marxa o recentment acabades, com el tram de muralla del Rastre, el mirador des de Santa Clara i els murals al barri de Sant Jaume enfront de la Suda, i, previstos, el cinturó verd entre part dels castells i els arranjaments a la Suda per tal que es puguin visitar zones subterrànies al voltant del pou central. Igualment,

s'està en espera d'enderrocar vuit cases de dalt de l'absis de la Catedral. D'un ordre diferent, la recuperació d'un refugi antiaeri de la guerra, i aviat es tindrà una nova sala de grans artistes locals al museu. També, no municipal, la rehabilitació de la façana de la Catedral. En sentit contrari, no hi ha hagut, per part de l'Ajuntament -ni del Govern municipal ni de la majoria de l'oposició-, una defensa del Monument de la Batalla de l'Ebre, singular per la seva ubicació, obra d'un escultor molt rellevant, i votat per la majoria de tortosins el seu manteniment, ni tampoc s'ha donat importància al parc d'escultures de Santiago de Santiago (Jardins del Príncep), un altre gran artista, al qual alguns dels que parlen de promoure el patrimoni van estigmatitzar en un moment determinat.

Reconeixent les millores fetes, persisteix el fet que el conjunt de la zona antiga segueix en mal estat. De tant en tant, la notícia d'una casa que cau o amenaça runa, moltes parets de color ocre perquè s'han ensorrat o han estat preventivament enderrocades les cases veïnes, una bona part dels habitatges buits i en progressiva i imparable de-

gradació. Una certa esperança la dona la possible reactivació del Pla de barris de la Generalitat.

Una actuació a fons en aquesta zona no és fàcil ni barata. Però també és cert que els responsables de Patrimoni han estat més obstacle que ajuda. No han estat realistes. Per regenerar barris antics i en mal estat no n'hi ha prou de restaurar algun monument. Cal que la gent hi pugui viure. Com altres i jo mateix hem escrit reiteradament, no resulta atractiu per a gairebé ningú anar a residir allí, començant per ser gairebé tots habitatges alts i estrets, molt incòmodes, rehabilitació costosa, inadequats per instal·lar ascensors... I s'hi sumen carències d'espais externs per a aparcament de vehicles o per jugar-hi els xiquets. Però, ho he escrit en diverses ocasions, sense esponentment no hi ha possibilitats de recuperar. En moltes situacions de la vida cal sacrificar una part minoritària per salvar i millorar la majoria restant. Ho mostra la medicina. Salvar la vida d'un persona requereix a vegades d'extirpar algun membre. I l'economia: una empresa en serioses dificultats reu- dueix plantilla perquè en cas contrari

tancarà i es perdran tots els llocs de treball. I a les guerres. Un exèrcit que pot ser copat per un adversari superior deixa una part de les seves tropes, a les quals sacrifica perquè resistixin i endarrerixin l'avanç de l'enemic per tal que la major part de les seves forces es puguin replegar a una nova línia de resistència.

Recordo sempre un comentari de Pasqual Maragall essent alcalde de Barcelona. Un gran alcalde. Tornava d'unes obres en les quals s'havia enderrocant, entre altres, una casa del seu avi, el poeta Joan Maragall. Expressava pena, però afegia que si es volia millorar calia fer fora aquelles cases.

Aquest segon escrit pretén ser un simple crit d'atenció a tots els grups municipals i als responsables de Patrimoni. Si continuen tan inamovibles i no permeten enderrocar una part, el que aconseguiran és que caigui tot.